

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XIII. Ex bonorum Operum jacturâ ostenditur, quàm grande
malum sit Peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

tur, donec ad maturitatem excreverit, *metes ea* : interdum pœna comes est culpa, quemadmodum rebelles in cœlo Angeli experti sunt, qui vix seditione inceptâ, statim ad orbem præcipitati fuêre. Quandoque peccatum comparatur vocali Echo, quæ prom-

11. 59. 12. ptè provocantis ruina respondet: *Peccata nostra responderunt nobis.* Aliàs communis pœna claudo sequitur, pede. Quandoque culpa similis est sementi, quæ suo tempore mature-

Job. 4. 8. scit, & deinde in funestis dolorum & angustiarum ab ipsa productarum fructibus colligitur. *Vidi eos, qui seminant dolores, & metunt eos, flante Deo perisse.* Quare nolite peccato unquam fidere, neque dicatis, *hoc solum admittam, & de eo subinde me oram facer doter veum agam.* Quis scit, an non propter hoc solum Deus te sit puni-

2. Reg. 14. turus, & fortè subito? Quis unquam putasset unicum Iolum & tam leve

Davidis peccatum, quale erat simplex quædam vanitas, illico septuagies mille hominum interfectione totam toti Regno stragem illaturum, & tamen reipâ intulit. Et licet Deus propter solum hoc peccatum hominem non statim puniat, certi est, impune hoc illi non futurum, *Quia in uno peccaverit, multa bona perdit.* Inquit Ecclesiastes. Non tempore na vice omnia perdet, sed perditurus est suo tempore. *Multa bona perdet.* Quare ne seminemus in sulcis iniquitatis, statuamusque in latibus Justitiæ & in benedictione, id est in meritum abundantia à bonorum operum copiâ progerminatorum, sementem nostram abscondere, atque ita digni efficiemur, ut quondam profectu benedictionem illam, hoc est præmiorum æternorum abundantiam colligamus, *Qui seminant de benedictionibus, de benedictionibus & metent.*

DISCURSUS XIII.

Ex bonorum Operum jaçtura ostenditur, quàm grande malum sit Peccatum.

I. Inter rœnas Pharaon à DEO inflictas nulla aded illius fregit, pertinaciam, quæ cædes primogenitorum, Cor illud contumax ad flagella obdurverat, sicut sub commentibus pedibus prostratum obturescit cœnum. Quare licet nunc virgas in

serpentes mutari, nunc aquam in sanguinem converti, jam ex impetivolo diem obtenebrescere, jam æterum mufcis, & culicibus dentari, terram ranis & locustis obtegi, cœlum fulminibus, grandine, & tempestatibus reboare viderit, nihilominus Dei mandato contumaciùs, quàm unquam restitit, tantis jam ante afflictionibus

P SEC
Homo

admonitum. Sed quamprimum primogenitum suum, & cum illo omnes totius Regni primogenitos interfecit. Ad majorem verè solitudinis lux demonstratione de nocte surgens Moyses accessit, iussitque, ut nullam interpositam moram cum toto populo ex Aegypto migraret, quemadmodum à Deo in mandatis habebat. *Surgite, & egredimini à populo meo, & immolate Domino, sicut dicitis, & abeuntes benedicite mihi.* Quis novit, an non simile quid his contingat temporibus? Multa hucusque damna proposui peccatoribus. Quasi Legatus Dei, plurima & efficacia atuli motiva, ut etiam ipsi Dei Domini sui obedientiam se subicerent. At fortè nihilominus plures quàm unus Deo parere reculant! minisque contemptis & flagellis induruerunt. Quare spero hodierno die bello, illos inter & Deum hucusque gesto, finem impositum iri, si crudelem illam stragem, quam primogenitis illorum inferri peccatum, ante oculos posuero; id est, bonorum operum jacturam demonstraverò, quæ primum inter animæ partus sibi locum vendicant, quemadmodum inter naturæ operationes Primogeniti præferuntur. Duplîciter malignitatem suam perniciosam, contra bona opera exerit peccatum. Inquinat opera bona à peccatore ante lapsum facta, & post lapsum faciendâ; atque aded de utraque malignitate gravissimâ separatim loqui oportebit. Ut verò primam bene apprehendatis, necesse est, ut pertinè atque penetratis, de quo jam sæpius

mentionem feci, quàm ingens sit boni operis pretium in Dei gratia facti.

I.

II. Res non erit difficilis, ubi oculos vestros tam in principalem talium operum originem, quàm in earundem terminum conjeceritis. Quodvis opus bonum principium suum à meritis Christi deducit, ideoque quemadmodum aqua viva, quæ per preciosas auri fodinas transit, æstimationem & salubritatem obtinet incomparabilem, sic opera bona Christiani hominis in Dei gratia viventis, per vulnera Redemptoris gradientia, quasi per venam cœlestem, ab illis valorem suum & pretium inestimabile mutuantur. Et quòd ita sit, quomodo de talibus operibus loquatur Deus, audite. *Vulnerasti cor meum, Sponsa mea Sponsa in uno oculorum tuorum & in uno crine colli tui.* Loquitur hic Dominus cum fideli anima sua, quæ ob gratiam sanctificantem quasi soror illi conjungitur, & per quam filia ipsius adoptiva constituitur. Huic tali animæ tenerissimi amoris sui significatione dicit: tu vulnerasti cor meum, uno oculorum tuorum, & uno crine colli tui. Per oculos opera grandia pro Deo facta intelliguntur, nec adeò mirum est, hisce intum Dei cor vulnerari. Inter omnia sensuum instrumenta nullum charius est oculo, & quasi anima corporis dici potest. *Quod mens in animo est, id oculus in corpore.* Acutissimè inquit Philo. Sed quod eodem modo à capillorum aliquo cor vulneretur, quibus exiles piz animæ actiones significantur, res est admirationis & stuporis plenissima.

Cart. 4. 9.

L. de mans. opif.

ad

VENERI
CHRISTIANUS

At scitisne, unde etiam illarum derivetur pretium? à Christi meritis procedit. Tam oculus, quam capilli principium suum habent à Capite, quod est Salvator noster, & à Capite quoque conservantur. Quis igitur mirabitur, tam acceptas esse Deo actiones illas, quæ ab ipsis procedunt, tantamque amabili suâ sympathiâ illis vim inesse, ut Cor Dei vulnerare queant? Verum quidem est, à quibusdam illud magis, ab aliis minus vulnerari, sed tamen ab omnibus vulneratur. *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa in uno oculorum tuorum, & in uno crine collis tuis.*

III. Atque hoc eò magis, quòd bona opera à Jesu Christo, non solum tanquam à causa meritorum suorum efficiente, sed etiam tanquam à causa exemplari proveniunt, Explico. Quid rei putatis esse opus bonum? Est actio secundum divinum Redemptoris exemplar producta, *Donec formetur Christus in vobis.* Quare quis unquam explicare poterit, quantum illarum valor coram Deo augeatur? Benedictionem illam, quam Jacobus vestibus filij minoris, qualis ipse erat, non obtinisset, quamprimum in habitu fratris majoris comparuit, reportavit; ad cujus odoris fragrantiam Pater totus amoris suavitate liquefactus, quidquid bonorum in terris & à cælis voluit, illi concessit. Idem accidit in re nostra, Opera bona secundum Christi vitam formata sunt, quemadmodum vestes pro mensura corporis conficiuntur, ideòque talem odoris celestis fragrantiam exhalant,

ut anima coram Deo tali amictu induta vix compareat, quin Pater æternus operum & laborum filij sui pro nobis Incarnati reminiscens, illi ipsius animæ amplissimam impertitur benedictionem, velut Redemptoris filiorum, ipsiusque vestimentis amictu.

Induimini Dominum Jesum Christum. Quare grandia summorum Monarcharum facinora, ut sunt ducere exercitus, debellare urbes, rebelles subjugare, Populis bene præesse, nulla inquam facinora, licet egregia, cum operibus etiam minimis ab animabus Deo fidelibus peractis comparate velle, est prorsus idem, ac si quis formicarum studia & labores cum inventibus & machinis Architecti, arte sua celeberrimi, conferret. Imò adhuc multò minus esset, quippe inter Architecti & Formicarum laborem est aliqua saltem proportio; quia hic, si ille in eodem naturæ ordine comprehenduntur; inter Jusorum autem & grandium Monarcharum actiones distantia reperitur infinita; cum hæc sint operationes humanæ, illæ ordinis quodam superiore, quasi divino emineant. Hæ secundum humanæ mentis ideam productæ sunt; illæ juxta exemplar vitæ Hominis & DEI perfectæ sunt. Et in veritate, hoc ex capite in die judicij, hoc est, in die veritatis, quævis opera in sum gratiæ facta infinitis plura, valebunt, plurisque ab omnibus æstimabuntur, quàm quotquot Heroum facinoræ, hucusque Historiographi posteritatis scriptis suis commendarunt.

IV. Et ecce alteram causam prop-

per quam tanti pretij sunt bona opera, id est terminum, ad quem nos deducunt. Appositissime a S. Bernardo talia opera jam pridem dicta sunt *semina aeternitatis*. Quia quemadmodum, qui aratum cerneret, & magnitudinem tritici, & ramorum vastitatem, & frondium multipliciter, & florum pulchritudinem, & fructuum uberrantem, nec non totius arboris gloriam, omnia sigillatim, in semine, quasi virtualiter contenta cognosceret; sic si anima perfecte esset illuminata, cujusque boni operis amplitudinem, beatitudinisque eternitatis, cujus illud est semen, quod in stabilem cognosceret. *Qui seminat in Spiritu de Spiritu, metet usque aeternam.* Hoc non sufficit, Chastissimi, ut ingenium illarum divitiarum, quae recte agendo acquiruntur, amore captamini? Quid quae so minus propter amorem Dei praestari potest, quam pauperi aquae potum porrigere? modica tamen haec aqua tam pretiosa est coram oculis Dei, ut intra se immensum sempiternae dulcedinis pelagus contineat. O igitur inestimabile vel unius boni operis pretium! o gloriam! o potentiam! An non revera stulti dicendi sunt, qui tanto cum labore caducis inhiant divitiis (quibus, ne quidem quando volunt, frui possunt) de thesauro autem infinito acquitando, in bono opere contento, minime solliciti sunt, qui tamen semper in eorum manibus potestate & arbitrio? Simplex quaedam rustici filia, cum arte singulari tenetissima duxisset e colo fila, gloriam eorundem Imperatricis, Henrici quarti conjugi obtulit, quod donum

tantopere illi Dominae placuit, ut pauperum tantum celluris pro remuneracione dederit, quantum filii sui circumferentia comprehendere potuit. Pretiosum profecto hoc erat filium. Sed quae est illius cum bono opere etiam minimo comparatio? Filium illud ex natura sua talem non merebatur remunerationem; & quamvis etiam promeritam fuisset, remuneratio nihilominus tota erat terrestris. Sed quilibet actus bonus; gratiae sanctificantis virtute, intrinsece tale in se continet pretium, ut respectu illius caelum ipsum, id est interminabilis, & immensa ipsiusmet Dei possessio, non sit merceduntaxat liberalitatis donum, sed quaedam etiam Justitiae retributio. *Reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Judex.* Ita loquebatur olim Apostolus, & eodem modo cum ipso omnes Justii loqui possunt.

V. Considerate jam inexplicabilem peccati malignitatem! unicum peccatum omne hoc bonorum operum meritum destruit & annihilat, omne vitae aeternae germen exstecat, pejusque est, quavis malefica grandine, dum omnes hos vitae fructus penitus aufert. *Si converteris se justus a justitia sua, & fecerit iniquitatem, &c. omnes justitiae ejus, quas fecerat, non recordabuntur.* Vix ulla tam laeva est tempestas, quae non aliquas in vitibus uvae intactas relinquat. Sed peccatum omnia bona perfundat, nec uni parcat. Quoniam vero hoc punctum tanti est momenti, fusiùs aliquantò explicare me oportet. S. Franciscus Xaverius praecedenti titulo

Theatr. iii. Grat.

S Thom. 1. 2. q. 114. a. 3. 2. Trin. 4. 8.

S Thom. 3. p. 9. 89. 4. 4.

Eze. b. 48. 14.

INERI
SISTANUS

culo huic Mando natus fuit, ut primitivorum Apostolorum miracula & merita, jam longo tempore deficientia, oculis nostris proponeret. Decennio illo non toto, quo in Indiis moratus est, tam magna pro Dei gloria operatus est, ut fama sit, plures ab illo ad Deum animas esse convertas, quam Lutherus, Calvinus, Carolstadius, Zwinglius, alique similes moderni heretici, monstra ad Ecclesie perniciem nata, perverterint. Primus ille plurimis Populis & Regionibus, eò usq; incognitis, Christi fidem annuntiavit; inter quas sola Japonia est tam vasta, ut sexaginta sex Regna comprehendat. Nemo huc utque Eliam sacratum, ab ipso edificatarum, templo usq; profanorum ab eodem dicutorum numerum scriptis consignavit, sed facillimè ex ijs, quæ nota sunt, colligere licet: nam plusquam quadraginta millia idolorum ipsius manu comminuta & plusquam duodecies centena hominum millia ab ipso baptizata sunt. Quia de causa sæpius omnino viribus fatiscens vix amplius consueta Baptismi conferendi verba pronunciare, nec brachium, quo aquam infunderet, sustinere poterat. Satis est scire, lacram Romanæ curiæ Senatui referre; tot sentena hominum millia ab ipso ad Christi fidem traducta esse, quorum nemo unquam converterit. Uale etiam (quemadmodum summus Pontifex in Canonizationis ipsius bulla adjungit) vidit predicationibus suis Animas Christo parvas, quasi stellas in celo & quasi arenas in litore maris multiplicatas esse. Tam uberes hujus mellis fructus laboribus tanto

cum fervore seminatis responderunt, ut totis itineribus, quæ propter animarum salutem confecit, juxta nonnullorum computum, quinque tota terra lustrari possit. Hæc tamen, & multa plura, quæ adferre possem, Sanctus Vir intra decem solummodo annorum spaciâ, sicut audistis, quibus in Indis moratus est, peregit. Cogitate jam, si centum annis in illis regionibus habitasset, quanto plura tanto tempore operatus fuisset? Et si superatis centum annis, sexcentis, septingentis, imò nongentis annis, quot Adamus, & plures ante diluvium vixerunt, pro Christi gloriâ laborasset, fateri nos oportet, hunc Mundum, quantum creatus est, nimis angustum illius zelo campum futuram fuisse. Quare omnes vitæ ejus historiz, si typis mandare essent, cum tot & tantis comparare facinoribus posterorua memoriâ dignissimis, omnes illæ tunc inquam, detestosæ & manæ viderentur. Nunc hæc omnia cogitationibus vestris, quasi in fasciculum colligite; fugite Sæctum aliquem, qualis erat iste, post omnia hæc opera pro Deo facta peccato mortali, solo etiam desiderio, solique delectatione consentire. Peccatum hoc mortale tam pestiferum est, ut uno quasi ictu omnia illa bona opera interimat; unde si illa anima ante peccatum tam locuples, subito post peccatum mqueretur, totus ille meritum camulus, totus inquam, nihil ei omnino ad salutem consequendam prodesset. *Omnes justitia ejus, quas fecerit, non recordabuntur.* Supponamus peccatorem, vitam adeo Sanctam, quale in va-

Thom.
Boz. de
figs.
Wock.

P. SEG
Homo Ca

bis deleripit, ab æterno servisse Deo, summo cum ardore illum amasse, summo cum rigore carnem suam illiuscousi afflixisse, omnes proventus suos in perpetuas pauperum elemosynas expendisse, quotidianis, & perpetuis sacrificiis Deum placasse, supplices ad eum preces fuisse, æternisque hymnis & canticis nomen ejus celebrasse; quicunque talia fecisset, profecto infernum, saltem quoad tempus, meritorem cumulum acquisivisset, ideoque iustitiam quoque ipsi merces in cælesti gloria deberetur. Hic tamen ipse si peccatum unum vel sola cogitatione admittet, momento meritorem illum in finitorem, & mercedis infinitæ iustitiam faceret, eorumque loco ad penas ac supplicia infinita in ima inferni abyssi damnaretur.

VI. Quid adhuc Charissimi? An aliud argumentum adhuc desideratis, quo unius folii peccati gravitatem intelligatis, cum tanta sit ejus malignitas, ut tanta bona pessundet? Ecce immensum prætorum pondus in immensum penarum cumulum tam subito commutatam, sub quo gemunt gigantes illi infernales, qui Deo bellum indicere ausi sunt. Attendite igitur, & considerate, quantum illud sit, quod peccando perdidistis! Solo, meritorem vestrorum summam non esse infinitam, quam possibilem esse supra supposuimus; sed potius tantum esse valde exiguum, propter parum illud boni, quod plerique, tempus mille ineptiis impendere solent peragunt, quo quovis momento

thesaurum sibi cælestem comparare possent. At nihilominus exeunte anno multa numeratis, vos observasse jejunia, plurima Deo obtulisse munera, plurimas fuisse preces, plurimasque pauperibus elemosynas impertitos fuisse: Rei divinæ læpius interestis, Sermones Sacros frequentatis; sapius etiam comparetis in Ecclesiis, & nisi desperata sitis conscientia, ad minimum aliquoties per annum peccatis expiati sacrosanctæ Eucharistia mensæ accumbitis. Quod si igitur omnis bona actio, tanti, ut dictum est, ex seipsa est meriti, est ideo etiam, quod in cælis merces ei debeatur, tanto est pretiosior, fateri oportet; Magnum in fine anni thesaurum vos acquirere, & consequenter postmodum peccando inapplicabilem facere jacturam, dum peccatum illud, quasi ventus pestilens omnem quamprimum fructum ipsa adhuc in herba arefacit, ac pessundat.

VII. Verum est, penitentibus sincerè & in DEI gratiam redeuntibus bonorum operum ante peccatum acquisita ex mera DEI bonitate, merita reviviscere, quemadmodum olim per Prophetas promisit. *Red. Joel. 2. dam vobis annos, quos comedit locustæ, & rubigo, & eructa. V. Vasa quez. 22. 10. 2. de spe 22. 8. opere operato obtentam, semel peccato 7. n. 55.*

X 2 mor-

NERI
SISTANUS

mortali perditam, nunquam reddi amplius quoscunq; meliori modo Dei gratiam nobis reconciliemus. Quod si verum est, videte obsecro, quam lacrymabilem thesauri jacturam facit miser peccator, quandoque Dei legem prævaricando se nihil perdere existimat. Recordamini illius, quod dixi, quanti unus solus gratiæ gradus valeat; considerare quoq; quam pretiosum sit flumen illud auriferum, cujus minimæ arenulæ tantæ estimantur. Alterum observari dignum est, quod sequitur. Si Deus peccatori penitenti omnia merita ob perduellionem culpæ ablata restituit, hac liberalitate Misericordie suæ viscera ostendit, qui penitentiam illius desideravit. Verum hoc non impedit, quo minus tantæ perduellionis malitia perinde sit detestanda, non solum enim meretur, ut omnia illi bonorum operum merita auferantur, sed etiam, ut nunquã restituantur.

XIII. O quã amaris igitur lacrymis hanc jacturã deploraret, quicumq; mentis oculos bene illuminatos habere! Davidi & militibus ejus civitatem Siceleg paulò ante ab Amalecitis everfam, & in cineres convertam intrantibus, dum domum suarum ruinam, squalorem, solitudinem, nec non tenebrarum prolium suarum, malierumque necem intuerentur, ac flerent, flentibus tandem lacrymæ defecerunt. *Planxerunt*, inquit Scriptura, *dones deficerent in eis lacryma*. Considerate igitur, quantum fletet, qui terribiliorem hanc devastationem, quam adfert peccatum, cognosceret! Verum ita se res habet, quævis alia res amariùs, quàm

honorum operum jactura deploratur. Crassus fleuit, pulla; q; induit vestibus murenam fluviatilem, quæ in pulchra illius adeo famosâ morte tublata est, et Christiani nostri quandoq; non erubescunt, equi, aut canis interitum deplorare, dum interea sicis oculis tantum audiunt jacturam meritorum, quam anima ipsorum patitur, quasi nec fieri æstimanda essent.

II.

IX. Sed quid jam dicemus de bonis illis operibus, quæ in peccati mortalitate statuta sunt, quod est altera malorum & ne propositorum vobis explicandum? Hæc jactura adhuc magis est deploranda, quia nunquam reparari potest. Peccatum est velut turbo, à quo non tantum maturi decutiuntur fructus, sed ipsomet arbor radicibus evellitur. Omnia eradicans genimina. Ideoq; omnia opera facta ab anima peccato inquinata, opera sunt mortua, instructiosa, ingratæ, nec unquam Deo accepta, sicut eadem opera in gratia producta. Tartarorum Princeps nunquam acceptat decimas è grege fulmine percusso; ne quoq; facit Deus; Decimas & Victimæ ab Abele oblatas sibi ostendit placere, quia ab innocuâ causa prodierunt. *Respexit Dominus ad Abel & ad munera ejus*. Caini autem munera non accipit; cum sint Decimæ è causa fulmine peccati percussa, & etiamnum Invidia fumum redolentis: *Ad Cain verò et munera ejus non respexit*. Imò non tantum non benigno acceptat vultu, sed aversionis & horrois loquitur terribilis, quasi molestum sibi odorem adferrent. *Incepsum abominatio est michi*, lo-

V. Suar
opus de
reversio
meris.
Sect. 3.
n. 9. &.

I. Reg.
30. 4.

horavi sustinent. Si Leo aliquod animal mordet, caro illa sit tam foetida, ut à nullo alio animali devorari possit. Fuge peccatum, monet Spiritus S. per Ecclesiasticum, quia, *dentes Leonis, dentes ejus, interficiunt animas hominum.*

Alpore quozlo, quàm terus sit hic Leo! non tantum corpora, sed etiam animas interficit. Quod si ita est, quis mirabitur totum illud, quod à tantibus proficiatur animabus, coram Deo scetere? à maximi Leonis dentibus dilaceratae sunt, dentibus scilicet non crudelibus tantum, sed pestilentissimis.

X. Quod si ad amulsum Theologum, nunquam dicere licet, opera bona in statu peccati facta displicere Deo; sed solum Peccatorem displicere; certum saltem est, istorum operum ob peccati & peccatoris abominationem apud justitiam divinam, non haberi rationem; quare quantumcumque illorum augeatur numerus, omnia merè sunt nulla, quas dicimus, quæ se totis sumam nullam constituunt. Propter hanc causam ore proprio sterilem vocavit Regem, Szechoniam, quamvis octo ipsi essent filii.

Hæc dicit Dominus: *scribe virum istum sterilem.* Ratio autem fuit, quia è tot filiis nullum in regno post se successorem habuit; sed omnes simul in captivitate Babylonica obiète, quo Deus nobis significare voluit, impios licet elemosynarum largitionibus, susceptis jejuniis, peregrinationibus factis, suis orationibus, templorumque visitationibus, numerolarum prolium, sed est honorum operum Patres efficiantur, nihilominus coram oculis Dei tan-

quam steriles & infœcundos comparere; nullus enim tot illorum partuum, licet laudabilium, unquam in cœlis meritorum, & gloriæ coronâ redimitus triumphabit.

XI. Quod si ita se res habet, dicent nonnulli, ergo peccato iniquitatis nihil prodest amplius quidquam operari boni; non jejunandum porro ipsis, saltem cum præceptum non urget; diebus non feriatis Missæ sacrificio interesse; recitare rosarium, solitasque ut ante domi preces perolvere. Quam inepta est hæc consequentia! Opera bona in peccato facta non possunt promereri cœlum, ergo illa intermittamus? nolite sic argumentari, sed dicite; abjiciamus peccatum, confessione illud expiemus, nec in Paschale tempus, sed neque in hodiernum vesperum penitentiam differamus. Hoc, si sapienter loqui vultis, interendum esset. Intuper ad voces, quibus usus sum, advertite. Dixi videlicet, opera bona in peccato facta non prodesse pro cœlo lucrando; at non dixi unquam, omnino nihil prodelle: quod si in manibus vestris nummus aureus frangatur, quid facitis? An bina illa auri frustra projicitis? profectò tam stulti non estis, sed ea aurifabro fertis, ut aliquod inde lucrum referatis. Attamen aureus nummus diffractus non valet? Verum est, non valet, quemadmodum moneta ad emendum, & mutuandum, valet tamen, ut metallum. Eodem modo se habent bona opera. Si ad acquirendum cœlum non valent, valent tamen ad minora alia bona ac-

INERJ
isthanus

quirenda: quare nunquam intermittere debent, imò illorum intermissio summa quandoque calamitatis causa posset esse. Contigit aliquoties, ingentia flumina per apertos campos impetuose irruentia tandem objectis linteis cohibita fuisse, donec rupti ageres reparati fuerint, antequam totam Regionem inundarent. Quemadmodum igitur exiguum lintei frustum saltem per aliquot tempus sufficiens fuit ad formidandam aquarum inundationem avertendam, sic opera aliqua bona à peccatoribus facta, licet in seipsis parva & exigua, interdum divinæ Justitiæ furorem inhibere potuerunt, ita ut non disperderentur, priusquam respicientes, penitentiam egissent.

*In As-
sal.
1552
p. 69.* XII. Casum in rem nostram audite mirandum. Venetiis pro concione dicebat frater Matthæus de Balsio facti Patrum Cappuccinorum Ordinis Author, qui extraordinariæ Zeli sui efficacia & vitæ exemplum, & mira adjungens opera, difficile dictu est, quàm sublimem nominis existimationem apud omnes acquisierit. Inter alios quidam Legum Doctor, ut Dei Famuli colloquio propius frueretur, & apud eum aliquod obtineret meritum, quodam mane Virum sanctum ad prandium secum sumendum invitavit, qui invitationem acceptavit, sed, ut majus eommodum illi adferret, uti intelligetis. Habebat hic Doctor domi suæ simiam, adeò lepidam, ut totam viciniam recrearet. Insternebat illa mentam, mappulas plimebat, vitra

mundabat, debitisque locis misgum cum industriâ feracula disponebat, ita, ut nullus architrictinus melius facere potuisset. Accedebat huic diligentem mira benevolentia, quam Dominos inter exhibebat; redeunti domum, ut primum advertit adventum, fores aperiebat, manu sua pileum, & pallium afferebat, calceos exuebat, crepidasque porrigebat; his aliisque agendi modis non tantum bestiarum conditionem, sed etiam ipsos ephebos leuissimos sperare videbatur. Audiens igitur frater Matthæus res hujusmodi stupens, inquit, advocate illam, desidero eam illam videre. Verùm simia, quæ odorat conspectum Viri sancti subire, sublectica se absconderat, unde magno cum labore quæri debuit; nec tantum fuit repertam esse, quippe obstinatissima, nec vi suo illo ex angulo extrahi potuit. Tunc Delinulus suaviter apprehensâ Doctoris manu, vis, inquit, tibi dicam, quæ sit illa comis simia, quam domi fores? Diabolus est in persona, eam solummodo, proprio ore id eum fateri cogam. Itaque cubiculum intrant, statimque frater Matthæus Diabolo imperat, edicat, quisnam sit, & quem ob finem hoc sub schemate comparens, ad tam vilia te dimiserit obsequia. Ergo ingenti cum rabie respondet coactus, tum Diabolus ex Inferno; nec alia de causa huc veni, quàm, ut Animam ipsius, plurimis titulis jam longo tempore mihi debitam, mecum autferre. Quare igitur, quærit Vir sanctus intra tot annos, quibus hic moraris, il-

lam non sustulisti? Quia subjungit Dæmon, quovis vespere, antequam decumberet, devotas quasdam Deo, Divæque Virgini preces perolvebat, quas si vel semel intermisisset, permissa mihi à Deo fuerat potestas, eum sopitum suffocandi, mecumque in Orcum abripiendi. Cogitate, quantus omnes, hunc sermonem audientes, invaserit pavor. Verùm frater Matthæus interea omnes, & præsertim Dominum Domus animavit, Dæmonemque illic abire coegit. Deinde prædictum Doctorem attonitum, & stupefactum permovit, ut, quæ mediis injustis in periculosa sua professione acquisivimus, legatis, & eleemolynis erogandis abundantè restitueret.

XIII. Considerate jam, an bona opera etiam actuali culpâ contaminata proficiant! Quod devenisset infelicis Doctoris hujus anima, si tam stolidè, ut aliqui solent, discursisset; DEUS odio me habet, cur aliquid boni agam, cum mihi nihil profit amplius? An non videtis boni aliquid facere, semper bonum & laudabile fuisse? Quare tibi Apostolus dicit: *Si distribuero in cibis pauperum omnes facultates meas, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest, S. Thomas docet, sic intelligendum esse, quod non prodest ad Regnum cælorum obtinendum, ut supra dictum est, non quod ad alia impetranda non profit. Imò alio in loco ex professo docet, opera bona in statu peccati facta, generaliter ad tria assignanda, valde utilia esse: ad temporariam consecutionem, ad dispositionem ad gratiam, ad assuetudinem bonorum operum.*

rum. Quia verò, valde cupio, vos hunc errorem dedocere, tria hæc paucis explicabo.

XIV. Primò igitur bona opera, profunt ad bona temporalia à Deo impetranda. *Ad temporalium consecutionem.* Propter has, quas recitatis preces, dum e his in peccato, propter illa jejunia, propter hanc charitatem pauperi exhibitam, propter hanc corporis afflictionem, propter illam Misericordie sacrificij auditionem, licet DEUS cælum vobis non sit donaturus (hæc & similia enim opera divinâ gratiâ carentibus nihil merentur) nihilominus multa in terris bona concedet. Vestram conservabit sanitatem, auget bona fortuna, vestram nominis tuebitur æstimationem, familiam locupletabit, periculosam agris vestris imminentem avertet tempestatem, litem, quâ ad incitas redigi poteratis, pluresque persecutiones & adversitates disturbabit; nec non alia vobis procurabit beneficia, quæ nonnullam tantum facitis, ut illa ipsimet æternæ salutis vestræ præferatis. S. Augustinus asserit, penes antiquos Romanos, pro virtutum suarum moralium remuneratione, totius Mundi tunc cogniti fuisse imperium: non quod in rigore loquendo, opera peccatoris verè possint mereri præmium; minime inquit S. Thomas, sed quia Deus ita erga illa se gerit, quomodo faceret, si aliquo modo essent meritoria. Atque ad eò: *non merentur propriè & ex condigno.* Quod est meritum in dignitate recipientis gratiam fundatum, sed *similitudinariè & ex congruo,* quod

NERI
isthanus

quod est meritum in decentia gratiam exhibentis suscipiatur. Tantoperē Deus amat virtutem, ut etiam imaginem ejus precario afficere deleatetur, eodem fere modo, quo pater aliquis intimè amans filium suum, exanimè ejus effigiem in tela depictam diligit.

2. Reg. Hoc modo videns Deus humilitatem Achab, cilicio & cinere coopertum, intentata flagella inhibuit; licet enim illum magis capite, quàm corde humiliatum viderit, nihilominus, inquit S. Gregorius, ostendere voluit, quàm grata tibi sit verè dolentium pœnitentia, cum etiam apparente tantoperè deleatetur. *Pensandum est, quomodo ei grata sit spontanea afflictio, pro culpa in eis, qui placuerunt; si hac ad rem minus placuit, & in eis, qui displicebant.* Hoc tamen adhuc minimum est.

XV. Secundo talia opera utilia sunt, ut ad gratiam saltem remorè disponamur. *Ad dispositionem ad gratiam.* Baptismus Sancti Joannis non conferebat gratiam, sed ad recipiendam peccatores disponebat; & hoc satis erat, ut magnam de illo estimationem conciperent. Eodem modo te habent devotionis opera à peccatoribus facta. Quamobrem illa magni facere oportet, nec intermittere; licet enim sint veluti Baptismus, quo sola lavantur corpora; nec nisi exterius aliquod contineant bonum; nihilominus media sunt, quæ prodesse possunt, ut tandem etiam animæ abluantur. Ideo Salvator noster in Evangelio cuidam Scribarum sinistra eum intentione interroganti, nihil-

omnibus sapienter loquenti respondit: *Non es longè à Regno Dei.* Licet enim tantum charitatem erga proximum, licet eam non exhibuerit, ad eandem disponebatur; præsertim quod eam accedebat. Observate, quid facile adhuc fumante fiat; futurus hic non est flamma, & tamen valde idonea dispositio ad eam concipiendam; unde sicut facilius est, facem paulo ante extinctam, quàm jam penè frigidam accendere, ita facilius est, ut peccator, qui bonis studet operibus, quàm qui ab illis abstinere, ad meliorem frugem deducatur. Proderunt hæc opera ut tales audiat Missionarios, à quibus convertamini, ut zelum inventis Confessarium; ut pium aliquod legitis exemplum; ut bonam auctoritatem exhortationem, ut alia similia verbi occurrant inedia, quibus illius augente gratia in viam rectam revertamini. *Ad dispositionem ad gratiam.*

XVI. Denique, quod ego maxime facio, opera in peccato facta proliant, ut quis assuehat temper ad bene operandum. *Ad assuetudinem bonorum operum.* Verum est, clavem ceream non aperire ostium, sed exemplum præbet, secundum quod alia ex ferro quæ aperiat, fabricari possit. Hierosolymæ igitur, orationes, peregrinationes, pœnitentiæ, omniaque alia, quæ peccatores faciunt opera bona, valde profunt; profunt enim ut forma quædam rudis, juxta quam ipsa opera deinde facilius, sed illo valore, à peccatoribus jam pœnitentibus

P. SEG
Homo Ca

ibus peraguntur. Qemadmodum igitur non inuiles habentur asseres, trochlex, funes, quibus semel pro edificio exigendo usus est architectus, licet eo jam absoluto, nulla amplius talium instrumentorum hab-atur ratio, sic nunquam inuilia æstimanda sunt opera bona, quæ facitis, licet statim ille, in quo ea facitis, nihil pro ædificio in cælis stabiliendo conducatur. Sentim honestam ducere vitam affluens, ita ut facilius supra materiale hoc bonorum operum fundamentum, non solum bonatum, sed permanentium actionum ædificiam exstruatis.

XVII. Quamobrem posthac nolite solitas, ideo quia in peccato estis, deuotiones intermittere; potius curandam vobis erit, ut hoc misero detestato statu in Dei gratiam redeatis. Considerate, quæso, quantum perditis boni, dum tot Christianorum operum, per totum annum factorum, perditis meritum. Quanta est hæc stultitia, totâ Quadragesimâ jejunare, nec tamen nisi in fine ejusdem Confessione peccata sua expiare? Laurentium, Assisium, in Alverniam, aut ad alia pia loca peregrinationem suscipere, & in fine itineris Sacerdoti peccata sua manifestare? integram frequentate Missionem, multis penitentibus tam privatim quàm publicè incumbere operibus, interim ad ultimum uique diem gratiam sacra exomologesi recipendam differre? an non hoc est supra spinas seminare? *Novate vobis novale, & nolite serere super spinas, bene dixero cum Ieremias. Prius colatur ager, deinde seratur.* R. P. Segneri Chr. Instr. Tom. II.

minetur, & non prius seminetur, deinde colatur. Notissimum est hoc agriculturalum axioma. Sed quanto fidelius terrenas observatis, tanto minus ad regulas attenditis cælestes. *Novate, igitur, novate vobis novale.*

XVIII. Renovate ergo, Charissimi, desertum cordis vestri solum, multo jam tempore incultum. At quomodo renovabitis? Terra fructificando jam exhausta, nulla re magis fecunda redditur, quam ignem illi admovento. Hanc & vos observate methodum. Mortis approperantis aliquantisper recordemini, quæ forte non multo post in cineres vos rediget, ah! quàm libenter in illa hora pro bono aliquo opere torum Mundum, si vester esset, daretis! at in potestate vestra non erit amplius, illud impetrare. Nihilominus nunc vos ipsi inimici vestri, aut nihil boni facitis, aut si fecistis, nihil æstimatis, sed voluntariè prodigitis, desperatèque stultâ hac confidentiâ peccatis, vos illud tam incertâ, quàm malè intellectâ à vobis Confessione recuperatum iri? Certi & securi estote, à cineribus vestris assiduâ meditatione ponderatis, desiderata fecunditate agros vestros locupleandos. Sed longè majorem adhuc vigorem ignis accensus producet, si attentè rogam illum infernalem consideraveritis, ad quem etiam vos tanquam in cæcundæ arbores condemnabimini; si post tot vitæ annos in eum finem, ut bonos & salubres feratis fructus, vobis concessos, solis toliis onustos solo Christiani

stiani nomine, non factis locupletes mors demeruerit. *Novate vobis novale.*

XIX. Considerate denique omne ex hac culturâ commodum in vestram cedere utilitatem. *Novate vobis.*

Deus profectò nullius rei patietur ja-cturam, si in fine vitæ vestræ terram vestram, terram reprobam maledictò cogetur subijcere; nec ideo Cælitè luctum induent, si vos in Orcum præcipites datos esse viderint. *Si sapiens fueris, tibi met ipse eris, si autem illu-*

Prov. 9. 12.

sor, solus portabis malum. Si nunc sapiatis, vitam vestram præsentem in bonis operibus accumulandis impendetis, totumque lucrum vestrum erit, quo in futurum fructi estis. Quod si è contra toti voluptatibus addicti peccatis bona opera corrueritis, soli malum vestrum portabitis, eò quod sub perditorum aliquando recuperandorum fiducia vos ipsos stultè deceperitis.

XX. *Novate vobis novale, & nolite serere super spinas.* Agricola quicunque supra spinas seminat, tria perdit, sementem, laborem, & tempus. Horum trium quoque vos ja-

cturam facitis, sed eò magis deplorandam; quòd immortalitatis semen, qualia sunt opera bona, perdat; perdat laborem, cuius merces debet esse Deus ipse; *Ego merces tuam magna nimis.* Tempus, quod felicissimæ æternitatis fuisse principium, si illud bene impendissetis.

XXI. Non ita agite, charissimi. Nolite serere super spinas, sed, *novate vobis novale*, peccata vestra sincerè confitemini, & quamprimum fieri potest, gratiam Dei recuperate, ut in tali statu continuantes, deinde magno cum gaudio opera sancta lenectis, eâ spe freti, majori cum lætitiâ suo tempore à vobis colligenda. Pro ultima interim conclusione discite, quàm grande malum sit peccatum, quòd quamdiu in cordibus vestris delitescit, non potest æternæ vitæ fructus in vobis germinare; & si jam mali germinasse conspiciantur, adeò tota ipsorum virtus mortificatur à peccatis, ut licet in se boni sint, non tamen ad salutem æternam sufficiant; cum pe-

stifera in vobis prædominans indispofitio eò omnino suffocet.

